

॥ जनमेजय उवाच ॥ कस्मिन् देशे नृपो जज्ञे रुक्मो वेदविदाम्बरः । कस्यान्ववाये द्युतिमान् समूतो दिजसत्तम ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ राजर्षेयादवस्थासोदिदर्भा नाम वै सुतः । विन्ध्यस्य दक्षिणे पार्श्वे विदर्भा यो न्यवेशयत् ।

क्रथकैशिकमुख्याश्च पुत्रास्तस्य महात्मनः । बभूवुर्वार्यसम्पन्नाः पृथग्वंशकरा नृपाः ।

तस्यान्ववाये भीमस्य जज्ञिरे वृष्णयो नृप । क्रथस्य त्वंशुमान् वंशे कैशिकस्य तु भीष्मकः ।

हिरण्यरोमित्याऊर्थं दाक्षिणात्येश्वरं जनाः । अगस्त्यगुप्तामाशां यः कुण्डिनस्योऽन्वगान्नृपः ।

रुक्मो तस्याभवत् पुत्रो रुक्मिणो च विशाम्पते । रुक्मो त्वस्ताणि दिव्याणि द्रुमात् प्राप महाबलः ।

जामदग्न्यात्तथा रामाद्वाह्ममस्तमवाप्तवान् । प्रास्पृष्टत स कृष्णेन नित्यमद्भुतकर्मणा ।

रुक्मिणो त्वभवद्राजन् रूपेणाप्रतिमा भुवि । चक्रमे वासुदेवतां अवादेव महामतिः ।

स तथा चाभिलषितः अवादेव जनार्दनः । तेजो वीर्यवलोपितः स मे भर्ता भवेदिति ।

तां ददौ न च कृष्णाय रुक्मो द्वेषान्महाबलः । याचमानाय कंसस्य द्वेषोऽसाविति चिन्तयन् ।

चैद्यस्यार्थं सुनीयस्य जरासन्धो महाबलः । वरयामास तां राजा भीष्मकं भीमदर्शनं ।

चेदिराजस्य हि वसोरासोत् पुत्रो वृहद्रथः । मगधेषु पुरा येन निर्मितः स गिरिव्रजः ।

तस्यान्ववाये संजज्ञे जरासन्धो महाबलः । वसोरेव तदा वंशे दमघोषोऽपि चेदिराट् ।

दमघोषस्य पुत्रास्तु पञ्च भीमपराक्रमाः । भगिन्यां वसुदेवस्य श्रुतश्रवसि जज्ञिरे ।

शिष्टपालो दशग्रीवो रैभ्योऽथोपदिशो बली । सर्वास्तकुशला वीरा वीर्यवान्तो महाबलाः ।

ज्ञातेः समानवंशस्य सुनीयः प्रददौ सुतं । जरासन्धस्तु सुतवद्दर्शनं जुगोप च ।

जरासन्धं पुरस्कृत्य वृष्णिशत्रुं महाबलं । कृतान्यागांसि चैद्येन वृष्णीनां तत्प्रियैषिणा ।

जामाता त्वभवत्तस्य कंसस्तस्मिन् हते युधि । कृष्णार्थं वैरमभवत् जरासन्धस्य वृष्णिभिः ।

भीष्मकं वरयामास सुनीयार्थं तु रुक्मिणीं । तां ददौ भीष्मकश्चापि शिष्टपालाय वीर्यवान् ।

ततश्चैद्यमुपादाय जरासन्धो नराधिपः । ययौ विदर्भा सहितो दन्तवक्त्रेण यायिना ।

अनुयातश्च पौण्ड्रिण वासुदेवेन धीमता । अङ्गवङ्गकलिङ्गानामीश्वरैश्च महाबलः ।

मानयिष्यंश्च तान् रुक्मो प्रत्युद्गम्य नराधिपान् । परया पूजयोपेतांस्तान्निनाय पुरीं प्रति ।

पितृव्यसुः प्रियार्थं च रामकृष्णानुभावपि । प्रययुर्वृष्णयश्चान्ये रथैस्तत्र बलान्विताः ।

क्रथकैशिकभर्ता तान् प्रतिगृह्य यथाविधि । पूजयामास पूजार्हान् वह्निश्चैव न्यवेशयत् ।

श्वो भाविनि विवाहे तु रुक्मिणीं निर्ययौ वह्निः । चतुर्युजा रथेनेन्द्रं देवतायतनं शुभा ।

इन्द्राणामर्चयिष्यन्ती कृतकौतुकमङ्गला । दीपमानेन वपुषा बलेन महता वृता ।

तां ददर्श ततः कृष्णो लक्ष्मीं साक्षादिव स्थितां । रूपेणाग्रेण सम्पन्नां देवतायतनान्तिके ।

वज्रैरिव शिखां दीप्तां मायां भूमिगतामिव । पृथिवीमिव गम्भीरामुत्थितां पृथिवीतलात् ।

मरीचिमिव सोमस्य सौम्यां स्त्रीविग्रहां भुवि । शोभिवाग्नां विनापद्मं भविष्यां श्रीमहायिनीं ।

कृष्णेन मनसा दृष्टां दुर्निरीचां सुरैरपि । श्यामावदातां ह्यासीनां पृथुचार्वायतेक्षणां ।